МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Заступник Голови Вченої ради

_____
Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

(протокол № 12 від «06» вересня 2024 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА РЕЛІГІЄЗНАВСТВО
третього рівня вищої освіти
зі спеціальності 031 – Релігієзнавство
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма вводиться в дію з 01. 09. 2024 р.
Ректор _____ Руслан Білоскурський

ЧЕРНІВЦІ – 2024

ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Освітньо-наукова програма (далі – ОНП) з підготовки фахівців 3-го рівня вищої освіти (1-го наукового ступеня доктора філософії) зі спеціальності 031 Релігієзнавство за очною (денною, вечірньою) формою здобуття освіти[1].

У червні 2016 р. Університет отримав ліцензію на розширення освітніх послуг за ОНП Релігієзнавство (Наказ МОН України № 707 від 23. 06. 2016 р.), а в квітні 2021 р. – рішенням Колегії НАЗЯВО програму було акредитовано (Сертифікат НАЗЯВО 2101 від 29. 07. 2021).

Над розробкою ОНП працювали досвідчені науково-педагогічні працівники та дослідники в галузі релігії, релігійно-богословської освіти та науки: Микола Шкрібляк, д. філос. н. за спеціальністю 09.00.11 Релігієзнавство, доцент кафедри культурології, релігієзнавства та теології ЧНУ ім. Ю. Федьковича і завідувач цієї кафедри (2016–2022); кандидати філос. наук, доценти кафедри культурології, релігієзнавства і теології Олександр Бродецький та Арсен Марчишак у тісній співпраці з провідними вченими-релігієзнавцями – д. філос. н. зі спеціальності 09.00.11 Релігієзнавство Віталієм Докашом (ЧНУ ім. Ю. Федьковича), д. філос. н. зі спеціальності 09.00.11 Релігієзнавство Святославом Кияком (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника), а також із потенційними роботодавцями та експертами, провідними науковцями і педагогами українських ЗВО, зокрема з С. Жилюком, Н. Стоколос, П. Кралюком (Національний університет «Острозька академія») та ін.

Над вдосконаленням змісту та структури нової редакції ОНП – з д. іст. н. за спеціальністю 09.00.11 Релігієзнавство, професоркою Еллою Бистрицькою (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка); д. філос. н. зі спеціальності 09.00.11 Релігієзнавство В. Боднаренком та Ю. Чорноморцем (Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова), В. Хромцем, Є. Харьковщенком (Київський національний університет імені Т. Шевченка), О. Саганом, Л. Филипович та ін. (Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАН України).

Розробка та впровадження програми відповідає місії Чернівецького університету, яка є незмінною з часу заснування – бути храмом Духа і Науки, головним принципом розвитку якого є людиноцентринтризм, академічна доброчесність та глибоке усвідомлення відповідальності за власну громадянську позицію та результати професійної діяльності.

Програму розроблено з урахуванням вимог і критеріїв державного стандарту[2]. Водночас у процесі внесення змін, а це – не лише корекція її структури, а й змісту, зокрема конкретизовано мету та предметну область, а також скорочено перелік загальних і спеціальних (фахових) компетенцій, а відтак і програмних результатів навчання. Завдяки цим крокам ОНП вдалося оптимізувати та зробити її привабливішою для вступників. Підтвердженням цьому можна вважати кількість поданих заяв для вступу, яка цього року – найбільша за увесь період реалізації програми. Значною мірою цьому посприяла тяглість підготовки й сама акредитація програми, що підтвердила її сильні сторони, а також виявила певні слабкі сторони, широке обговорення яких та максимальне врахування забезпечили їй ще більше переваг і сильних сторін.

---

[1] Див. : Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text

[2] Стандарт вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 031 Релігієзнавство. URL : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/09/19/031-Relihiyeznavstvo-dok.filos.19.09.2022-825.pdf

Окрім врахування вимог стандарту, в процесі внесення змін було повністю враховано більшість пропозицій, рекомендацій та побажань, які під час обговорення надійшли від членів групи забезпечення, експертів (рецензентів), учасників освітнього процесу, роботодавців, стейкголдерів, навчального відділу, відділу аспірантури та докторантури, Комісії Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича з навчально-методичної роботи та інших його відділів і структурних підрозділів, котрі безпосередньо або опосередковано забезпечують реалізацію науково-освітнього процесу.

Динаміку обговорення відображено в рішеннях і проколах засідань кафедри, факультету, Вченої ради університету та оприлюднено на офіційних сайтах.

Основні зміни, внесені до ОНП 2024 року, такі:

- навчальну дисципліну «Професіоналізм викладача ЗВО» перенесено з переліку дисциплін вільного вибору до обов'язкових освітніх компонент програми (рекомендація НАЗЯВО та групи забезпечення);
- розширено перелік навчальних дисциплін вільного вибору, зокрема додано навчальну дисципліну «Класичні мови в сучасному релігієзнавчому дискурсі» (рекомендація стейкголдерів – співробітників відділу релігієзнавства Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАН України) та зміни до складу проєктної групи;
- конкретизовано вимоги до наукового оформлення та загального обсягу дисертаційного дослідження, а саме визначено, що об'єм усієї наукової роботи має становити не менше 6, 5 і не більше 8, 0 друкованих аркушів (один умовний друкований аркуш – 16 сторінок формату А4), надрукованих шрифтом розміром 14 пт. з одинарним міжрядковим інтервалом і полями в 2,5 см. з усіх боків, або ж не менше 40 000 знаків із пробілами).

Вступникам гарантоване право вільного вибору наукового керівника відповідно до його наукових інтересів та змісту ОНП.

Проєкт програми обговорено й схвалено на засіданні кафедри філософії та культурології від 17 червня 2024 р. (прот. № 12) та на засіданні вченої ради філологічного факультету 19 червня 2024 р. (прот. № 13).

Гарант ОНП: М. Шкрібляк

І. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Повна назва навчального закладу і структурного підрозділу	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Доктор філософії 031 – Релігієзнавство доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки» зі спеціальності «Релігієзнавство»
Офіційна назва ОНП	Релігієзнавство
Тип диплому та обсяг ОНП	Диплом доктора філософії, одиничний, 44 кредити ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Національне агентство забезпечення якості вищої освіти, Україна Свідоцтво про акредитацію: Сертифікат НАЗЯВО 2101 від 29 липня 2021 року) *Термін подання програми на акредитацію 2027 р.*
Цикл/ Рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень НРК України – 9 рівень FQ-EHEA – третій цикл EQF LLL – 8 рівень
Передумови вступу на ОНП	Ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії ОНП	2027 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОНП	https://drive.google.com/file/d/1ttGG4O7AG6362wMCJ7V5CIfhwKPtkPEA/view

2. Мета освітньо-наукової програми

Підготовка дослідників релігії і науково-педагогічних працівників вищої школи з комплексними знаннями, високим рівнем фахової культури, громадянською позицією та усвідомленням відповідальності перед власним покликання, обраним фахом, науковою спільнотою і суспільством. Мета досягається реалізацією програми на засадах історичної та сучасної місії Університету, академічної доброчесності, поваги до загальнолюдських цінностей.

Функціонування програми працює на розвиток національної та світової релігієзнавчо-богословської наукової думки, формування компетенцій та якостей сучасного науковця і педагога, готового до створення й адміністрування наукових проєктів, що забезпечують гуманізацію й інклюзію суспільства, сприяють утвердженню миру та сталому розвиткові.

3. Характеристика освітньо-наукової програми	
Предметна область 03 Гуманітарні науки	*Об'єкти вивчення та діяльності:* феномен релігії, особливості вияву й суспільного функціонування релігії, її структури, історично-конфесійних форм, механізмів взаємодії, рівнів впливу на індивідуальний і суспільний виміри буття; культуротрансляційна, націє- та державотворча роль Церкви (релігійних організацій), їх місце та сфери співпраці заради збереження національної духовно-культурної ідентичності, утвердження державного суверенітету, верховенства права, забезпечення свободи совісті, добра та справедливості, культивування моральних цінностей, відродження й збереження історичної та культурної спадщини українського народу, духовно-моральна підтримка і піклування про воїнів, добровольців та їхні родини. Роль, місце та науково-практичний потенціал релігієзнавчих осередків, наукових шкіл і самих релігійних організацій у реалізації стратегії державної політики в умовах масштабних небезпек і загроз, зокрема в умовах війни Російської Федерації проти України. *Цілі навчання (очікуване застосування набутих компетентностей)*: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері релігієзнавства, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; формування фахових компетенцій (професійних навичок і умінь) необхідних для самостійного та корпоративного здійснення наукового пошуку, організації й проведення релігієзнавчих досліджень та розв'язання складних спеціалізованих проблем у сферах релігії, освіти й національної безпеки, де релігійний чинник відіграє важливу роль; набуття здібностей і професійних якостей науково-педагогічної, навчально-методичної й адміністративної діяльності в ЗВО, ВДНЗ, в інших сферах державного управління. *Теоретичний зміст предметної сфери:* система базових понять, концепцій, теорій та принципів релігієзнавства, релігійні феномени, системи, явища їх закономірності, що забезпечують комплексне наукове вивчення феномену релігії та специфіки функціонування церковно-релігійних організацій, історії становлення і розвитку релігієзнавчої думки, сучасного стану наукових досягнень у галузі релігієзнавства й експертної оцінки релігійних процесів тощо. *Методи, методики та технології, якими має оволодіти здобувач для застосування на практиці:* загальнонаукові, релігієзнавчі, статистичні методи дослідження релігії, сучасні цифрові технології збору та обробки соціологічної інформації, роботи з джерелами (текстологічна та герменевтична методології), методи й принципи філософсько-релігієзнавчих досліджень, статистичної обробки та компаративного аналізу, методи експертної оцінки та прогнозування релігійних процесів. *Інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти навчається застосовувати й використовувати):* інформаційні системи, спеціалізоване програмне забезпечення, навчальні авдиторії, бібліотеки, архіви, комп'ютерна техніка, інноваційні засоби навчання. *Співвідношення обсягів загальної і професійної складових та вибіркової частини*: Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу відведено 520 годин, що становить 56 %. Обсяг дисциплін загальної підготовки становить 32 кредити (74,4 %), вибіркових – 12 кредитів (26, 6 %).

Орієнтація ОНП	Освітньо-наукова з орієнтацією на підготовку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та вищих навчальних духовних закладів, сфери публічного адміністрування державно-церковних відносин та експертного консультування в цій царині.
Основний фокус ОНП	Спеціальна освіта та наукові дослідження з релігієзнавства, що ґрунтуються на ціннісних теоретико-методологічних засадах і принципах релігієзнавства та покликані об'єктивно витлумачувати роль, аксіологічний і світоглядно-формуючий потенціал релігії як особливого духовного, комунікативно-ціннісного феномену його структурно-функціональної природи та суспільнозначущої ролі. *Ключові слова*: релігія, релігійна культура, релігійна свідомість, Церква, релігійна доктрина, релігійні організації, культ, конфесія, релігійно-богословська думка, теологія, релігієзнавчий дискурс, соціальне служіння, державно-церковні та міжконфесійні відносини, свобода буття релігії, світогляд, релігійна семантика та семіотика.
Особливості ОНП	Реалізація програми здійснюється в активному дослідницькому середовищі, де вдало поєднуються світський (науково-філософське осмислення релігії) і релігійно-богословський підходи (компаративний, поліконфесійний), вивчення релігійного феномену в його історичних формах, структурно-функціональних виявах і впливах на соціокультурні трансформації в Україні та Буковині як транскордонному регіоні.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники ОНП – доктора філософії можуть працювати на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, а згідно з Класифікатором професій ДК 003 : 2010 (Наказ № 327 Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р.) і реальними потребами ринку праці, мають такі перспективи працевлаштування: *1.Посада заступника керівника головного управління, іншого органу державної виконавчої влади, підвідомчого Кабінету Міністрів України.* *2. Посада Заступника Міністра України.* *3. Посада Керівника головного управління, іншого органу державної виконавчої влади, підвідомчого Кабінету Міністрів України.* *4. Посада Керівника урядового органу державного управління.* *5. Посада Першого заступника голови державного комітету України.* *6. Посада Першого заступника голови комітету України.* *7. Посада Першого заступника керівника головного управління, іншого органу державної виконавчої влади, підвідомчого Кабінету Міністрів України.* *8. Посада Першого заступника Міністра України.* *9. Посади науково-педагогічних працівників ЗВО (асистент, викладач, старший викладач, доцент).* *10. Посади наукових співробітників науково-дослідницької установи (молодший, старший, провідний науковий співробітник).* Доктори філософії за профілем ОНП можуть працювати на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і закладах вищої освіти: 231 Викладачі університетів та закладів вищої освіти 2443 Професіонали в галузі релігієзнавства, теології, філософії тощо. 2443.1 Наукові співробітники в галузі релігієзнавства, теології, філософії та ін.

	2447 Професіонали в сфері управління проєктами та програмами 2447.1 Наукові співробітники (проєкти та програми) 1474 Менеджери (управителі) у сфері досліджень та розробок 148 Менеджери (управителі) в освіті, охороні здоров'я та соціальній сфері
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук, підвищення фахової кваліфікації та отримання додаткової післядипломної освіти в системі освіти дорослих.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітньо-науковий процес базується на засадах компетентнісно-зорієнтованого навчання, опертого на методологію системного та інтегративного підходів до застосування інноваційних інтерактивних технологій. В основу процесу викладання та навчання покладено принцип навчання через дослідження за запитами здобувачів, а здійснюється – на засадах академічної доброчесності, прозорості, відкритості та суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників освітнього процесу. Висока ефективність і результативність освітнього процесу та наукової діяльності аспірантів забезпечується чітким і логічним поєднанням теоретичного навчання, науково- дослідницького пошуку та педагогічної практики, що сприяє набуттю комплексних навичок і умінь фахівців. Викладання та навчання спрямовано на забезпечення високої якості освіти й конкурентоспроможності на ринках праці, а також широкої інтеграції в національний і міжнародний простір здобувачів та випускників за ОНП. Акцент зроблено на усвідомленні відповідальності та необхідності активної участі учасників освітнього процесу в заходах із вдосконалення освітнього процесу на ОНП (система і порядок обговорення змісту, залучення стейкхолдерів до здійснення освітнього процесу тощо). Забезпечення навчального процесу, окрім самої програми, включає: навчальний та робочі навчальні плани, силабуси та/або програми, навчальних дисциплін, педагогічної (асистентської) практики, підручники і навчальні посібники, тематику й методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та завдань для самостійної роботи, методичні матеріали з написання наукових статей. Основними формами навчання є лекції та семінарські заняття, а також колоквіуми, нетворкінги, конференції, круглі столи, вебінари тощо, які відбуваються, зокрема, через широке залучення можливостей електронного навчання, використанням системи Moodle. Вагома частка академічного навантаження відводиться на самостійну й індивідуальну робота здобувачів. Виконання наукової складової ОНП здійснюється в межах кафедральної проблематики згідно з індивідуальним планом аспіранта: публікація не менше 3-х фахових статтей за шифром спеціальності та 5-ти апробацій у матеріалах конференції, а також системного висвітлення і популяризації (зокрема, на науково-методичних семінарах і засіданнях кафедри) наукових досягнень, що відображають виконання дослідницьких завдань аспіранта й підтверджують їх наукову новизну.
Оцінювання	Оцінювання за всіма видами аудиторного та позааудиторного навчання, в тому числі навчання через дослідження і самостійну науково-дослідницьку діяльність, здійснюється у формі проміжного та/або підсумкового (семестрового) контролю, захисту звіту з практики, наукових доповідей про виконання індивідуального плану аспіранта й

	щорічної атестації, наукової експертизи дисертаційної роботи, перевірки на плагіаті з додержання всіх інших вимог академічної доброчесності. Навчальні програми (силабуси) навчальних дисциплін містять перелік контрольних заходів, які застосовуються у процесі викладання та оцінки знань і умінь (див.: положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»: оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії).
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність: - розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері релігієзнавства, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. - здійснювати самостійно науковий пошук, проводити наукові дослідження з метою реалізації спеціалізованих завдань і розв'язання практичних проблем у галузі релігієзнавства; - провадити науково-педагогічну та навчально-виховну діяльність, моніторинг і адміністрування навчально-освітнього процесу в ЗВО (ВНДЗ).
Загальні компетентності	**ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та ефективного застосування сучасної методології наукового пізнання та новітніх методів наукових досліджень для реалізації власного наукового пошуку й нарощення методологічного потенціалу релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни; **ЗК 2.** Здатність працювати в міжнародному контексті: удосконалення умінь і практичних навичок застосовування іноземної (англійської) мови у науково-педагогічній, організаційно-методичній та інноваційній діяльності, написанні авторських наукових праць (статей, доповідей на конференціях, інших наукових доповідей, наукових грантових, звітів про виконання індивідуального плану з навчальної та наукової роботи, автореферату, дисертації, а також праць навчально-методичного характеру); **ЗК 3.** Здатність розробляти проєкти та управляти ними: опанування базових компетентностей управлінського менеджменту й ефективного адміністрування проєктів і програм для здійснення навчально-освітнього процесу у ЗВО та ін. структурних підрозділах або інших установах у сфері науки та освіти; **ЗК 4.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми релігієзнавства на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; **ЗК 5.** Засвоєння практичних навичок і умінь комплексно аналізувати зміст нормативно-правових актів, які регламентують усі форми та види діяльності у сфері освіти, науки, релігії і, зокрема, державно-конфесійних відносин, та визначати специфіку їх імплементації на загальнодержавному й регіональному рівнях. **ЗК 6.** Опанування традиційних та інноваційних педагогічних технологій навчання у ЗВО (в т. ч. духовних) і набуття практичних навичок та умінь створення власних науково-педагогічних праць (стандартів) за профілем кафедри (робоча і навчальна програми, конспект лекцій, навчально-

	методичний комплекс, навчальний посібник або підручник тощо); **ЗК 7.** Поглиблення навичок і загальних умінь продукування нових наукових ідей, дослідницьких результатів, що ґрунтуються на безкомпромісній позиції щодо навмисного спотворення даних, ідеологізації чи політизації науки на шкоду українській національній ідеї, етнічній ідентичності та державності.
Спеціальні (фахові) **компетентності**	**С**(ф)**К 1.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері релігієзнавства із врахуванням соціальних, морально-етичні, економічних і правових аспектів у процесі їх розв'язання; **С**(ф)**К 2.** Здатність аналізувати релігійні процеси та явища з позицій фундаментальних релігієзнавчих принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів. **С**(ф)**К 3.** Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері релігієзнавства та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у фахових наукових виданнях з релігієзнавства та суміжних галузей. **С**(ф)**К 4.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами; навички глибокого розуміння англомовних наукових текстів за напрямом досліджень та здатність критичного аналізу інформації з різноманітних джерел; **С**(ф)**К 5.** Здатність здійснювати комплексні інноваційні проєкти в сфері релігієзнавства та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, захищати інтелектуальну власність; лідерство під час їх реалізації; **С**(ф)**К 6.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері релігієзнавства та на межі предметних областей у закладах вищої освіти і навчатися впродовж життя, безперервно розвиватися та самовдосконалюватися як науковець, педагог і управлінець. **С**(ф)**К 7.** Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності; **С**(ф)**К 8.** Здатність обґрунтовувати, розробляти та впроваджувати цільові програми мобілізації й інтеграції релігійних ресурсів у політико-правову, науково-педагогічну та соціально-культурну царини.
7. Програмні результати навчання	
ПРН 1	Засвоєння передових концептуальних і методологічні знання з релігієзнавства і на межі предметних галузей (теології та філософі), а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
ПРН 2	Уміння планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з релігієзнавства та дотичних міждисциплінарних напрямів (теології та філософії) з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати українських і зарубіжних вчених у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 3	Глибоке й усвідомлене розуміти загальні принципи та методи релігієзнавства, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері релігієзнавства та у викладацькій практиці, використовуючи сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
ПРН 4	Уміння розробляти моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері релігієзнавства та з дотичних міждисциплінарних напрямів і навички ефективного застосовування загальних принципів та методів гуманітарних наук, а також сучасних цифрових технологій, методів та інструментів наукового пізнання й інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері релігієзнавства і дотичних міждисциплінарних напрямів
ПРН 5	Ініціювати, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити існуюче та отримати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати наукові та технологічні проблеми релігієзнавства з врахуванням соціальних, економічних, етичних та правових аспектів та представляти їх на міжнародному рівні
ПРН 6	Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземними мовами (усно і письмово), ефективно взаємодіяти з науковими спільнотами для розв'язання різноманітних фахових завдань у галузі релігієзнавства та міждисциплінарних досліджень, оприлюднювати результати досліджень в провідних міжнародних наукових виданнях і конвертувати їх в освітній процес ЗВО.
ПРН 7	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері релігієзнавства, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти
ПРН 8	Аналізувати та оцінювати стан і тенденції розвитку релігійних процесів і релігієзнавчої думки, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у сфері релігієзнавства та у викладацькій практиці
ПРН 9	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і моделювання, наявні науково-інформаційні джерела
ПРН 10	Розробляти механізми (моделі), ухвалювати ефективні та соціально відповідальні рішення у гуманітарній сфері й зокрема суспільно-релігійній
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізацію ОНП забезпечують науково-педагогічні працівники кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Проте, враховуючи передовий досвід і високі фахові компетенції, до читання навчальних дисциплін залучатимуться викладачі з інших кафедр і структурних підрозділів університету (кафедри філософії, іноземних мов для гуманітарних факультетів, германських мов і класичної філології та ін.). Загалом засвоєння програми у зв'язку із її науковою спрямованістю передбачає широке залучення фахівців (теоретиків і практиків), що

	працюють за її профілем, оскільки це дозволить посилити синергію теоретичного та практичного базисів підготовки докторів філософії. Гарант програми та група забезпечення, що сформована з 8-ми осіб – представників університетського освітнього середовища, здобувачів, випускників, провідних учених і представників релігійних організацій та громадських об'єднань, повністю відповідають вимогам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері освіти та науки і, зокрема, Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Для організації та ефективного здійснення навчально-освітнього й наукового процесів ОНП за сучасними стандартами облаштовано кафедри, сформовано професорсько-викладацький склад, укомплектовано та оснащено навчальні аудиторії для проведення всіх видів і форм занять, передбачених вимогами до підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти. Авдиторії та всі інші виробничі приміщення обладнано комп'ютерною технікою, стаціонарною звуко- та відеозаписуючою апаратурою, SMART-технологіями, мультимедійними комплексами, проєктувальними пристроями; для вивчення іноземної (англ.) мови передбачено навчання у лінгафонних кабінетах.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотечні традиційні та електронні ресурси (наукові видання, навчальні курси), зокрема й для дистанційного навчання, самостійного вивчення навчальних дисциплін та/або навчання за індивідуальним графіком, відеоресурси. Університетська наукова бібліотека забезпечує вільний доступ до закордонних наукометричних і реферативних баз даних, рукописів та рідкісної літератури.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Реалізація можливостей національної кредитної мобільності здійснюється у рамках двосторонніх договорів, укладених між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича і ЗВО та науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється на основі договорів, якими передбачено академічну наукову мобільність з університетами-партнерами зарубіжних країн, а також у межах програми ЄС Еразмус$^{+}$. В умовах воєнного стану цей процес суттєво ускладнено, але його реалізація може здійснюватися дистанційно.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе, за умови володіння українською мовою не нижче рівня В2 та згідно з умовами, визначених українським законодавством і статутними документами Чернівецького університету.

ІІ. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВТНЬО-НАУКОВОГО ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонент ОП

Код компонента	Код компонента	Компоненти ОНП (навчальні дисципліни та практика)	К-сть кред.	Форма підсумк. контролю
І. Обов'язкові компоненти				
ОК 1	ОДЗ 1	Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування	6	Залік/Іспит (1 сем. / 2 сем.)
ОК 2	ОДЗ 2	Філософія та методологія науки	4	Іспит
ОК 3	ОДЗ 3	Педагогічний професіоналізм викладача ЗВО	3	Залік
ОК 4	ОДЗ 4	Проєктний менеджмент	3	Залік
ОК 5	ОДЗ 5	Релігійно-богословська думка в аксіосфері	3	Залік
ОК 6	ОДЗ 6	Постмодерне богослов'я та проблеми секуляризації	3	Іспит
ОК 7	ОДЗ 7	Методологічні проблеми філософії релігії	3	Іспит
ІІ. Цикл практичної підготовки				
ОК 8	ОПК	Асистентська практика	4	Залік **(3 сем.)**
Загальний обсяг обов'язкових компонент			**29**	
ІІІ. Вибіркові компоненти ОНП[1]				
ОК 9	ВД 1.1	Академічна цифрова грамотність /Панорама сучасного релігійного життя / Позавузівська релігієзнавча освіта та виховання /НД – із Переліку вибіркових дисциплін ЗВО		Залік
	ВД 1.2	Правові гарантії і моделі державно-конфесійних відносин / Актуальні аспекти ісламознавства / Організаційно-управлінська практика *(база практики – за вибором здобувача)* / будь-яка НД з університетського каталогу вибіркових дисциплін	3	Іспит
ОК 10	ВД 2.1	Релігійна антропологія / Соціальна доктрина Церкви / Суспільне вчення християнських церков / НД – з університетського каталогу вибіркових дисциплін	3	Іспит
	ВД 2.2	Релігійна семантика та семіотика/ Класичні мови в релігієзнавчому дискурсі/ / Забезпечення якості вищої освіти / Scientific communications *(мова виклад. – англ.)* / НД – з університетського каталогу вибіркових дисциплін	3	Залік
Загальний обсяг вибіркових компонент			**12**	
Загальний обсяг ОНП			**41**	

[1] Здобувач має право самостійно обрати не лише з цього переліку, а й із загальноуніверситетського каталогу дисциплін вільного вибору.

2. 2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми

Код	Компоненти ОНП	Кредити	Розподіл аудиторних годин за курсами				Форма підсумкового контролю
			1 курс	2 курс	3 курс	4 курс	
І. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ							
Формування загальних компетентностей							
ОДЗ_ 1	Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування [2]	**6**	3	3	Навчання через дослідження (виконання дисертаційної роботи)		Залік/ екзамен
ОДЗ_ 2	Філософія та методологія науки	**4**	4				Іспит
ОДЗ_ 3	Педагогічний професіоналізм викладача	**3**		3			Іспит
ОДЗ_4	Проєктний менеджмент	**3**	3				Залік
ОДФ_5	Релігійно-богословська думка в аксіосфері	**3**	3		Навчання через дослідження (виконання дисертаційної роботи)		Іспит
ОДФ_6	Постмодерне богослов'я та питання секуляризації	**3**		3			Іспит
ОДФ_7	Методологічні проблеми філософії релігії	**3**	3				Залік
ІІ. ДИСЦИПЛІНИ ПРАКТИЧНО ПІДГОТОВКИ							
ОП_1	Асистентська практика	**4**			**4**		залік
Всього		**29**	16	13			
ІІІ. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ							
1. Актуальні аспекти ісламознавства 2. Фундаментальне богослов'я авраамічних релігій 3. Класичні мови в сучасному релігієзнавчому дискурсі 4. Панорама сучасного релігійного життя 5. Правові гарантії і моделі державно-конфесійних відносин 6. Релігієзнавча експертиза: теорія та практика 7. Соціальна доктрина та суспільне богослов'я 8. Управлінська практика в релігійних організаціях					Навчання через дослідження (виконання дисертаційної роботи)		залік
Всього		**12**	**6**	**6**			
Всього за навчальним планом		**41**	**21**	**23**			

[2] Передусім йдеться про поглиблене вивчення академічної англійської мови. Проте, за потреби, можуть викладатися також німецька, французька та інші іноземні мови.

ІІІ. НАУКОВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Загальні зауваги

Здобуття третього рівня вищої освіти доктора філософії PhD передбачає виконання наукової компоненти ОНП – написання дисертаційної роботи, зміст якої повністю відповідає шифру спеціальності та науковій темі кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та не менше трьох наукових статей, опублікованих у фахових журналах за шифром спеціальності «Релігієзнавство».

Дисертація має бути самостійно виконаним цілісним завершеним науковим дослідженням, що має вагоме теоретичне та практичне значення, чітко обґрунтовані висновки й елементи новизни і відповідати всім вимогам, зазначеним у «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України КМУ № 44 від 12 січня 2022 р.), а також вимогам державного стандарту[3] цієї програми та умовам, визначеним Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича від 27 червня 2024 р.

Наукове оформлення дисертаціє повинно відповідати вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р.

Обсяг наукової роботи має становити – не менше 6,5 і не більше 8,0 друкованих аркушів (один умовний друкований аркуш – 16 сторінок формату А4, надрукованих шрифтом розміром 14 пт. з одинарним міжрядковим інтервалом і полями в 2,5 см з усіх боків, або ж не менше 40 000 знаків із пробілами).

Виконання науково-освітньої складової здобувач планує та фіксує в індивідуальному плані наукової роботи, в якому подає чіткий опис науково-дослідницьких завдань та інших видів наукової роботи, вказує обсяги і строки їх виконання, форми звітності та захисту здобутих результатів. Основними формами звітності є: наукові доповіді, участь у семінарах кафедри, публікації наукових статей та апробація результатів у матеріалах конференцій, щорічні звіти й атестації науковим керівником.

Написання, апробація та захист дисертаційної роботи – головне підтвердження здатностей здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 031 релігієзнавство обґрунтувати зміст нових науководоведених ним теоретичних і експериментальних результатів, їх новизни та значення для сучасної релігієзнавчої думки або конкретного напрямку в цій галузі знань.

Індивідуальний план наукової роботи аспірант узгоджує з науковим керівником (керівниками, якщо другого наукового керівника затверджено офіційно). Розроблений та затверджений Вченою радою університету документ служить головним критерієм (підставою) для оцінювання успішності виконання запланованої наукової та освітньо-наукової діяльності здобувача, атестації та переведення з курсу на курс. У ньому обов'язково зазначається термін захисту дисертаційної роботи.

Потенційним вступникам в аспірантуру гарантовано право вільного вибору наукового керівника відповідно до його наукових інтересів і вимог, визначених «Порядком підготовки

---

[3] Стандарт вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 031 Релігієзнавство. URL : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/09/19/031-Relihiyeznavstvo-dok.filos.19.09.2022-825.pdf

здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».

Здобувач має право самостійно формулювати та пропонувати науковому керівнику і кафедрі тему дисертаційного дослідження. Однак її впровадженню передує широке обговорення та затвердження на засіданні кафедри.

3.2. Форма атестації здобувачів наукового ступеня доктора філософії за ОНП Релігієзнавство

Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації в спеціалізовані разовій раді.

Дисертація – це самостійне розгорнуте дослідження, в якому запропоновано розв'язання комплексної проблеми в сфері релігієзнавства або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертація не може містити академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації.

Текст дисертації, оформлений згідно із вимогами, в обов'язковому порядку має бути розміщений на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

3.2. Орієнтовна тематика дисертаційних досліджень

1. Вплив релігійних доктрин на фізичне і психічне здоров'я людини
2. Ґенеза становлення помісного устрою Помісних православних церков: національно-історичний досвід
3. Духовно-моральні, соціально-правові та політичні фактори зміни релігійної свідомості сучасних українців
4. Етнополітична проблематика та її вплив на церковно-юрисдикційні трансформації Буковини як транскордонного регіону
5. Збереження національно-релігійної ідентичності та роль релігійного чинника в цивілізаційному виборі України
6. Ідентифікація сучасних релігієзнавчих студій: філософсько-наукова і релігійно-богословська парадигми
7. Ідеологічна та пропагандистська спрямованість сучасного пропагандистського наративу Російської Православної Церкви
8. Ідеологія «русского міра» як єресь і фактор війни Росії проти України: релігійна та релігієзнавчо-політична рефлексія
9. Іслам в сучасній Україні: внутрішньоконфесійні процеси, шляхи їх толерантизації та суспільне значення
10. Конфесійна структура церковно-релігійного життя в Україні: ключові детермінанти сучасної конфесіалізації українського суспільства
11. Місце та роль Православ'я в соціокультурних і суспільно-політичних перетвореннях України: від Помаранчевої революції до Революції Гідності
12. Постмодерні форми та вияви трансформації релігійного і духовно-культурного життя в Україні
13. Постсекулярна соціально-психологічна актуалізація релігії: форми та рівні
14. Проблеми збереження національної релігійної ідентичності в контексті євроінтегаційних процесів (на прикладі Буковини як транскордонного регіону)
15. Проблеми прикладної етики в релігійно-гомілетичній та богословській інтерпретації українських конфесій сьогодення
16. Провідні тенденції розвитку релігії та Церкви в умовах військової агресії Росії проти України
17. Релігієзнавчий аналіз етнофілетизму: суть проблеми співвідношення релігійного і національного в суспільному житті українського народу доби державної незалежності
18. Релігійна багатоманітність і глобалізаційні аспекти міжконфесійного діалогу: український досвід та перспективи
19. Релігійні ідентичності та форми їхнього вираження у структурі сучасних релігієзнавчих досліджень
20. Релігія у постекулярному суспільстві та світоглядній парадигмі
21. Релігія та Церква: соціальна місія чи суспільно-політична індокринація суспільства?
22. Реформаційно-протестантський рух в Україні: історико-філософська рефлексія
23. Сучасна православна антропологія та її критичне відображення в науковій філософській думці
24. Теоретичні та методологічні проблеми дослідження західних віровизнань і новітніх релігійних рухів
25. Трансформація функцій Церкви і релігійних організацій у незалежній Україні

26. Українська Православна Церква: здобутки та проблеми на шляху до утвердження і визнання
27. Унійне богослов'я: історичні передумови відновлення єдності та віроповчальні індикатори редукції
28. Участь і місце Української Православної церкви у світових церковно-релігійних і духовно-культурних трансформаціях
29. Феноменологія світських релігій: методологічні підходи і специфічні кореляти традиційними релігіями
30. Функціонування Церкви як юридичної особи в межах церковного та світського законодавства
31. Харизматизм – ознака розвитку чи нівеляції ціннісного потенціалу постмодерного християнства?
32. Християнське суспільне вчення: соціально-правові та морально-етичні аспекти
33. Ціннісно-антропологічні трансформації естетичних вимірів сфери сакрального в сучасному мистецтві

IV. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

Позначки програмних компетентностей і освітніх компонентів	ОК.1	ОК.2	ОК.3	ОК.4	ОК.5	ОК.6	ОК.7	ОК.8
Загальні компетентності								
ЗК 1		+			+	+	+	
ЗК 2	+			+				
ЗК 3			+	+				
ЗК 4		+			+	+	+	
ЗК 5	+							+
ЗК 6			+					+
ЗК 7	+	+	+	+	+	+	+	+
Спеціальні (фахові) **компетентності**								
С(ф)К 1		+			+	+	+	
С(ф)К 2		+			+	+		
С(ф)К 3		+				+	+	
С(ф)К 4	+							
С(ф)К 5			+	+				+
С(ф)К 6			+					+
С(ф)К 7			+	+				+
С(ф)К 8	+		+		+	+	+	+

V. Матриця відповідності програмних результатів навчання відповідним нормативним компонентам освітньо-наукової програми

	ПРН_1	ПРН_2	ПРН_3	ПРН_4	ПРН_5	ПРН_6	ПРН_7	ПРН_8	ПРН_9	ПРН_10
ОК.1	+	+			+	+				
ОК.2		+	+	+		+			+	+
ОК.3				+		+	+	+		
ОК.4				+	+					+
ОК.5	+		+					+	+	
ОК.6	+	+			+			+		
ОК.7	+						+	+	+	+
ОК.8				+			+			+

Гарант ОПН Микола ШКРІБЛЯК